

NBD Biblion en Bijzondere Collecties

Netwerkbijeenkomst op dinsdag 17 november 2015 bij NBD Biblion in Zoetermeer

Vooraf voor onze leden uit de openbare bibliotheeksector is NBD Biblion een begrip. NBD Biblion maakt boeken en andere media uitleenbaar en levert deze aan (openbare) bibliotheken en schoolmediatheken. Hier gaat een proces van selecteren, recenseren (ai's), catalogiseren en categoriseren aan vooraf. We zijn zeer verheugd te gast te zijn in het splinternieuwe onderkomen van NBD Biblion!

Deze netwerkdag zal voor een groot deel in het teken staan van het reilen en zeilen in dit voor Nederlandse bibliotheken zo belangrijke bedrijf. Hiernaast besteden we aandacht aan bijzondere muziekcollecties die Nederland rijk is. Enkele van deze collecties zullen zich presenteren en ons hun allermooiste juweeltjes laten zien.

Het programma omvat:

10.00 Ontvangst en koffie

10.30 Welkom en inleiding

Marco Weij (Hoofd Verkoop en Klantenservice bij NBD Biblion) heet ons welkom en laat ons kennismaken met zijn bedrijf.

Foto: Ben Aarts

11.00 Rondleiding door de drukkerij

NBD Biblion heeft een eigen drukkerij/binderij waarin pocketuitgaven worden omgetoverd tot stevige bibliotheekexemplaren. We krijgen een uitgebreide rondleiding door deze drukkerij.

12.00 Bladmuziek bij NBD Biblion

Ria Warmerdam (Eindredacteur Bladmuziek bij NBD Biblion) zal nader ingaan op de 'gang van de bladmuziek' in haar bedrijf.

13.00 Lunch

14.00 Jazz in de afdeling Bijzondere Collecties Uva

Ditmer Weertman (Conservator Muziekcollecties bij de afdeling Bijzondere Collecties Uva) vertelt over de jazzcollecties van het voormalige Muziek Centrum Nederland. Na de opheffing van MCN zijn deze collecties opgenomen in de afdeling Bijzondere Collecties van de Uva. Onderdeel van deze collecties zijn o.a. de Michiel de Ruijtercollectie en het Paul Acket Archief.

14.30 Beiaardmuziek

Simeon Bodden (bestuurslid van de stichting Beiaardcentrum Nederland) laat ons kennismaken met de wereld van de beiaardmuziek. Het Beiaardcentrum biedt ondersteuning aan de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Een belangrijke activiteit van het Beiaardcentrum is het uitgeven van bladmuziek, literatuur en audiovisueel materiaal.

15.00 Theepauze

15.15 Nader aan te kondigen **lezing** over een bijzondere muziekcollectie

15.45 Borrel

Kijk hier alvast de bedrijfsfilm van NBD Biblion https://www.youtube.com/watch?v=vSXsJhoYO_8

Aanmelding

Je aanwezigheid tijdens deze netwerkbijeenkomst stellen wij bijzonder op prijs. Je kunt je aanmelden bij Charlotte Siemena:

charlotte.sienema@omroepmuziek.nl

Foto: Ben Aarts

- redactioneel -

Wanneer dit nummer op je virtuele mat valt, is de netwerkdag van de NVMB bij NBD Biblion niet ver meer weg.

Als je het nog niet gedaan hebt, geef je dan gauw op bij Charlotte Siemena charlotte.sienema@omroepmuziek.nl.

Muziekcollecties is een thema van deze dag en in deze Nieuwsbrief neemt Martie Severt een afdruk van een nieuwe inventarisatie van de muziekcollecties in Nederland.

Verderop in dit nummer een uitgebreide evaluatie van de IAML New York. De fijne en onderhoudende verslagen waren deels eerder te lezen op de blogpagina van www.nvmb.nl. Nu nog eens in context gezet en voorzien van spetterende foto's van onder andere Luuk Hoekstra, Nienke de Boer en de nagegnoeg professionele fotografe Jantien Dubbeldam.

Musidesk van de Rijnbrinkgroep organiseerde een klantencontactdag: Musidag. Hoe goed dat befallen is, lees je ook in dit nummer. En Gea van Veen van het Beiaardcentrum in Amersfoort vertelt welke muziek zij mee zou nemen naar het spreekwoordelijke eiland.

Foto: Ben Aarts

Muziekcollecties in Nederland

Op de ALV in mei heeft het bestuur aangekondigd te willen bekijken of er een (nieuwe) inventarisatie kan

komen van muziekcollecties in Nederland. Tijdens de bestuursvergadering begin september hebben we erover gesproken en met name gezocht naar een praktische aanpak die kan leiden tot een zo volledig mogelijk overzicht. Het is belangrijk dat zo'n overzicht makkelijk raadpleegbaar is, actueel blijft en kan worden aangevuld.

- Martie Severt -

Waarschijnlijk staat in veel bibliotheken nog een exemplaar van de losbladige Gids van Muziekbibliotheken en Fonotheken in Nederland, uitgegeven door het NBLC. Zelf beschik ik over een ex. van de 2e herz. druk uit 1976 afkomstig uit de Muziekbibliotheek van de Omroep. Na het bijvoegen van het Suppl. 1981 zijn in dit ex. nog vele jaren handmatig wijzigingen aangebracht: nieuwe adressen, tel.nr., gewijzigde openingstijden. Deze Gids was erg handig omdat per bibliotheek inhoudelijke informatie werd verstrekt over de collectie, hoe summier soms ook. (bv.: Catalogus: alf en syst.; Les- en studiemateriaal voor het muziekvakonderwijs, waaronder koor- en orkestmateriaal; Partituren, grammofoonplaten

en geluidsbanden van hedendaagse muziek; Ter plaatse beluisteren mogelijk (hoofdtelefoon)).

Deze Gids maakt goed duidelijk hoeveel er veranderd is in 40 jaar. Het wordt hoog tijd voor een nieuwe "Gids". Diegenen die de afgelopen 30-40 jaar werkzaam zijn geweest in het muziekbibliothekwerk hebben nog wel een redelijk beeld van Nederlandse muziekcollecties maar wie nieuw is of buitenstaander kan op dit moment nergens terecht voor een overzicht.

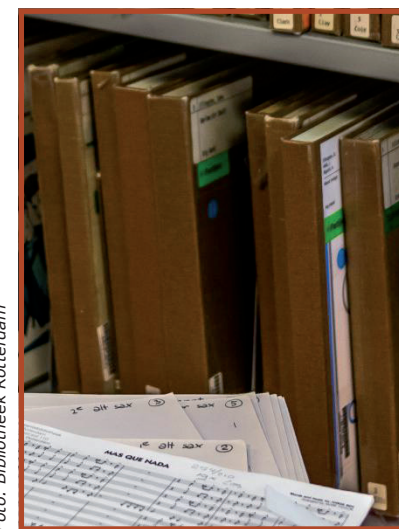
De oude Gids maakt wel duidelijk dat zonder betrokkenheid van muziekbibliotheken zelf er nooit een goed overzicht kan komen. Die Gids kwam tot stand door middel van een inventarisatie-enquête onder een negentigtal muziekbibliotheken en fonotheken, aangevuld met oproepen in tijdschriften om ook andere bibliotheken te bereiken. De enquête werd in hoofdzaak gericht tot openbaar toegankelijke bibliotheken en fonotheken.

Het ligt voor de hand om bij een nieuwe inventarisatie van muziekcollecties in eerste instantie een beroep te doen op leden van de NVMB. Tenslotte zijn (bijna) alle belangrijke muziekbibliotheken lid van de NVMB! De beschikbaar gekomen informatie over muziekbibliotheken en muziekcollecties kan vervolgens via de eigen NVMB-website of wellicht een andere site niet alleen aan de leden van de NVMB maar juist ook aan het bredere publiek worden aangeboden.

Het bestuur heeft besloten eerst te inventariseren welke informatie momenteel al beschikbaar is. Ik verzoek lezers om onderstaand overzicht door te nemen en vervolgens door te geven welke muziekcollecties nog ontbreken en welke informatie al wel (online) toegankelijk is. Ook is het van belang contact te hebben met andere organisaties die aandacht vragen voor muziekcollecties. Hoe kunnen we samenwerken en informatie delen.

- Er zijn er nog 31 openbare bibliotheekinstellingen (39 vestigingen) die bladmuziek betrekken via de NBD (peildatum: januari 2015)
- Via Muziekweb kunnen leden van openbare bibliotheken cd's, muziekdvd's en vinyl lenen
- Toegankelijk via <http://www.bibliotheek.nl/thema/muziek-maken.html>: Overzicht van muziek in de collecties van grote Openbare Bibliotheken en instellingen in Nederland. Met een beschrijving van de collecties, bladmuziek, CD/DVD en literatuur over muziek, adresgegevens en websites.
- Muziekbibliotheken van Conservatoria hebben een eigen overlegstructuur en zijn (bijna) allemaal lid van de NVMB.
- Orkestbibliotheken zijn niet openbaar, maar verschillende orkesten zijn lid van de NVMB.

Foto: Bibliotheek Rotterdam

- Digitale Wegwijzer Muzikaal Erfgoed in Nederland: <http://www.muzikaalerfgoed.nl/>
- De NVMB-ledenlijst geeft een goed beeld van vele, veelal openbaar toegankelijke, bibliotheekinstellingen. Het bestuur zal bekijken op welke wijze de ledenlijst (instellingen) aan de leden kan worden beschikbaar gesteld. Hopelijk met toevoeging van webadressen en summier collectiebeschrijvingen.

Het zal energie en mankracht kosten om informatie over muziekcollecties te vergaren. Net zo belangrijk zal het zijn om die informatie vervolgens beschikbaar te stellen. Op de korte termijn is het wenselijk om een completer overzicht te krijgen van Nederlandse muziekbibliotheken en muziekcollecties. Alle aanvullingen op het overzicht hierboven zijn van harte welkom. Reacties graag sturen naar: m.severt@planet.nl

Foto: CDR

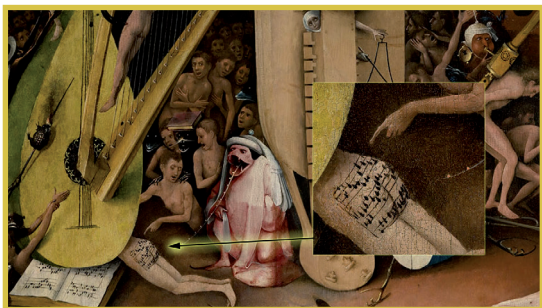

Foto: Bibliotheek Deventer

Muziek van Jeroen Bosch

In 2016 herdenkt Nederland het vijfhonderdste sterfjaar van Jheronimus Bosch met het nationaal evenement Jheronimus Bosch 500. Een heel jaar lang staat Nederland in het teken van Jheronimus Bosch.

Het wordt een jaar met internationale tentoonstellingen, concerten en voorstellingen. Het zwaartepunt van de festiviteiten ligt in Brabant, met 's-Hertogenbosch als kloppend hart. Diverse musea in Brabant organiseren tal van exposities en tentoonstellingen. In 's-Hertogenbosch zijn gedurende heel 2016 diverse festivals en grote publieksevenementen te bezoeken met Bosch als inspiratiebron. Een van zijn bekendste schilderijen is De tuin der lusten. Daarop is een stukje muzieknotatie te vinden, op de kont van een zondaar. Een blogster uit de VS heeft de moeite genomen die muziek te laten klinken. Hoor [hier](#) het resultaat en het commentaar van de het Jheronimus Bosch Art Centre in Den Bosch.

Regionale bijeenkomsten NVMB

Op de algemene ledenvergadering van 19 mei kwam een suggestie van Dick van den Hul, om eens te onderzoeken of het houden van NVMB-netwerkdagen in het zuiden of noorden van het land zinvol is.

Ook dacht hij aan het regionale bijeenkomsten. Dit alles om zo veel mogelijk mensen in de gelegenheid te stellen collega's te kunnen ontmoeten. Dit idee is in de afgelopen bestuursvergadering besproken. Er werd geconcludeerd dat de NVMB eens in de zoveel tijd al netwerkdagen organiseert in minder centraal gelegen plaatsen om reistijden voor een deel van het land beperkt te houden. De NVMB zal als vereniging geen regionale bijeenkomsten organiseren in de komende tijd. Het bestuur ziet geen goede reden om zo'n initiatief centraal op te pakken. De vereniging is niet zo groot, de lijnen zijn kort en een extra organisatorische laag lijkt niet zo productief. Wanneer collega's in een bepaald deel van het land behoefte voelen aan een regionale bijeenkomst, kunnen zij natuurlijk zelf het initiatief nemen. Het bestuur zal dan vanzelfsprekend, indien nodig, assistentie verlenen.

Staffpad. Spectaculair!

Voor wie deze applicatie voor muzieknotatie van Microsoft nog niet gezien had: bekijk [dit filmpje](#) en je begrijpt waarom dit 'viral gaat' onder musici.

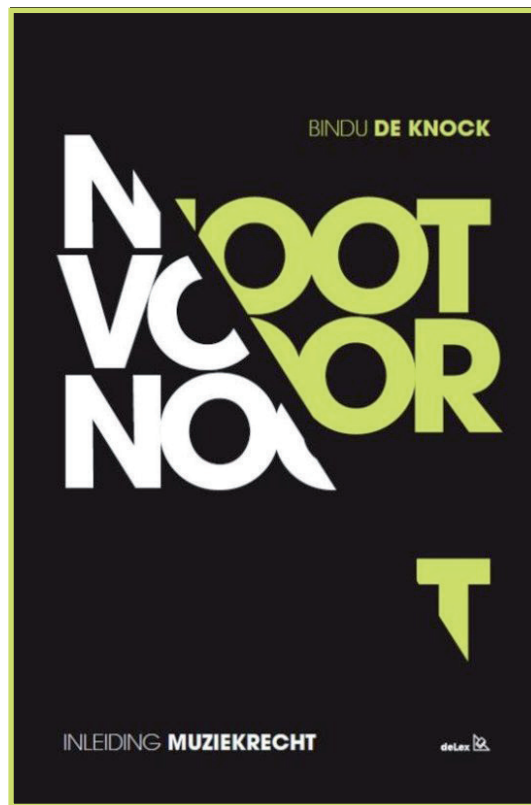

Verschenen

'Noot voor Noot' is een hybride boek dat jurist en muzikanten, producers en engineers in staat stelt met elkaar te communiceren. Muzikanten hebben doorgaans onvoldoende kennis hebben van het recht en juristen begrijpen vaak onvoldoende hoe muziek werkt. In het muzikerecht zijn deze partijen echter op elkaar aangewezen. Daarom is wederzijds begrip van elkaars vakgebied noodzakelijk in het muzikerecht.

Het boek is in zes delen verdeeld. In deel I uitleg over het auteursrecht en de naburige rechten. Deel II is specifiek op de jurist gericht. Juristen begrijpen vaak onvoldoende hoe muziek ineen zit. Daarom besteedt het boek ook aandacht aan

muziektheorie. In deel III komen muziek en recht samen. Er wordt concreet onderzocht hoe juridische begrippen in een muzikale context moeten worden begrepen en uitgelegd. In deel IV worden een aantal uitspraken behandeld. De rode draad in de praktijkvoorbeelden is de worsteling van juristen met de toepassing van juridische begrippen op muziek, met vaak ongewenste gevolgen. Nog niet lang geleden maakte de Blurred Lines uitspraak pijnlijk duidelijk hoe verkeerd de juridische integratie van muzikale feiten kan zijn.

Muzikanten zijn tegenwoordig verplicht om als ondernemers de handelen en te denken. Daarom bespreekt deel V het merkenrecht, handelsnaamrecht en domeinnamen. Denk daarbij aan de rel die Taylor Swift veroorzaakte toen zij tal van liedjesnamen als merk wilde deponeren.

In een boek over muzikerecht moet er ook plaats zijn voor lastige onderwerpen zoals sampling of de rechten van engineers en geluidsproducers. Met name op deze vraagstukken heeft het recht onvoldoende antwoord kunnen bieden. Deel VI heet daarom ook 'Uitdagingen voor het muzikerecht: food for thought'.

Bindu De Knock (1976) is advocaat in Amsterdam en gespecialiseerd in het intellectuele eigendomsrecht. (tekst afkomstig van auteur).

Noot voor Noot / Bindu De Knock. Uitgeverij deLex, 2015. 192 blz. € 29,50. ISBN 978-90-8692-053-2

Musidesks eerste klantendag een groot succes

Op 19 september werd de dienstverlening van Musidesk in Arnhem gepresenteerd en toegelicht. De klanten van de muziekservice van de Rijnbrinkgroep zijn zeer divers (bibliotheken, muziekverenigingen, scholen, musici). De bedoeling was het mes aan twee kanten te laten snijden: de mensen op de hoogte brengen van de collecties en diensten van Musidesk en door het contact te leren of het aanbod aansluit bij de behoeften.

Er waren live-sessies/workshops, een informatiemarkt en natuurlijk doorlopend live-muziek. Er werden rondleidingen gegeven, er was uitleg bij de nieuwe zoekfuncties in de webcatalogus, er was de verkoop van afgeschreven bladmuziek, cd's, dvd's en boeken en RTV Oost maakte opnames voor het programma Voor de Muziek uit. De bezoekers konden met hun meegebrachte instrument de bladmuziek uit de collectie uitproberen en er kon kennisgemaakt worden 'Gemeinsam lernen & spielen'. Dit is een methode voor blaasinstrumenten, ontwikkeld voor de Duitse markt, maar vanaf januari 2016 ook in het Nederlands verkrijgbaar. Voor gebruik in een blazersklas, gecombineerd met een instrument-eigen leerlijn. Jaap Kastelein was aanwezig om deze methode toe te lichten.

Onder de lezingen en interactieve sessies:

Op zoek naar het juiste werk Tijdens de Musidag lanceerde Musidesk de WiseCat+, waarin de zoekfuncties aanmerkelijk zijn verbeterd.

Maestro Een workshop over dirigeren

Workshop dirigeren

Singer Songwriter Een presentatie over dit populaire genre met medewerking van singer songwriter Charley Marie.

Van thema tot concertprogramma Over het samenstellen van een evenwichtig concertprogramma

Auteurs- en leenrecht, door mw. Esther Mommers van Dirkzwager Advocaten

Charley Marie

Meet the Composer, met diverse huiscomponisten van Musidesk

Ria Kornet (Senior adviseur Muziek Musidesk) evalueerde de Musidag en verzamelde reacties: 'Wat was het een prachtige dag, die derde zaterdag van september! We kijken met elkaar terug op een evenement waarbij vrijwel alle zintuigen werden geprikkeld en uitgedaagd. Van de begane grond tot de derde verdieping was het gebouw van Rijnbrink in Arnhem opgetuigd met slingers, kraampjes, filmpjes en hebbedingen om in te kijken en mee te nemen. De catering was tot in detail verzorgd. En natuurlijk was er heel veel oorstrelende muziek:

"Als je het over muziek hebt wil je dat ook horen. De Musidag heeft daarin voorzien met mooie

Wagners Bruiloftsmars te koop

- Muziek in de media -

Het originele manuscript van Treulich Geführt zoals de Bruiloftsmars officieel heet, heeft geen titel, scheve notenbalken en wat priegelige muzieknoten van Richard Wagner. Het A4'tje met de muziek die later beroemd werd als 'Hier komt de bruid' is nu te koop voor 3,2 miljoen euro. Op de bladmuziek staat ook de tekst van het lied. In het bruidslid begeleiden de vrouwen in de opera Lohengrin de bruid na de trouwceremonie naar de slaapkamer. De muziek werd buiten de opera populair nadat het in 1858 werd gespeeld bij de bruiloft van prinses Victoria van Saksen-Coburg en Gotha met prins Frederik Willem Nicolaas Karel van Pruisen.

ensembles die verspreid over de dag hebben gespeeld en waar men naar kon luisteren" – Arend Nijhuis

Één van de spannendste zaken in de voorbereiding van een evenement als dit, is de factor publiek. Natuurlijk is er een globaal idee vanuit het aantal aanmeldingen, maar je weet ook dat mensen zomaar hun plannen kunnen wijzigen en daardoor op het laatste moment afhaken of juist binnen lopen. Uiteindelijk hebben we in totaal

ongeveer 125 mensen in huis gehad, ruimschoots meer dan zich hadden aangemeld; met name de geplande sessies waren zeer goed bezocht.

"De inhoud van de workshops is praktisch ingericht en daardoor heel bruikbaar" – Marja, Jolanda, Rommie, Irene

"De workshop met Joop Boerstoel zet mij aan het denken om de vertaalslag te maken naar de eigen praktijk" – Bart Borgt – dirigent

"Door de workshop Singer Songwriter krijg ik zin om meteen weer muziek te maken, ik ga een gitaar kopen!" – Marja, Jolanda, Rommie, Irene

Kortom: we hebben laten zien en horen dat Musi-desk veel meer is dan alleen een bibliotheek, dat we een stevige plaats innemen in het culturele en kunstpalet van deze samenleving en dat we boven alles onze kennis, talenten en kwaliteiten heel graag delen met ons netwerk. En dat netwerk, dat ben jij en dat bent u!

Wijzer

Aankondigingen van cursussen en studiebijeenkomsten

VOGIN-cursus Professioneel informatie zoeken

D 17, 18, 19, 24, 25 november

L Bibliotheek Wageningen UR

/ CURSUSSEN

Al ruim 35 jaar dé plek om je het vak eigen te maken en je zoekvaardigheden (weer) op peil te brengen.

Er gaat geen dag voorbij of het informatielandschap verandert. Zoekmachines en databases komen en gaan; zoekfunctionaliteiten verschijnen en verdwijnen.

Zoeken verandert. Hoe zorg je ervoor dat je deze veranderingen de baas blijft? Hoe zorg je ervoor dat je de informatie vindt die je zoekt?

Deze 5-daagse cursus richt zich op een ieder

- voor wie het zoeken van informatie een belangrijk deel van het werk vormt
- die zicht willen krijgen op ons steeds complexere informatielandschap
- die grondig én snel willen leren zoeken
- die anderen bij het zoeken (willen) instrueren, adviseren en begeleiden
- die hun kennis over zoeken up-to-date willen houden

Kosten:

Voor NVB-leden €1.100,-

Voor niet-leden €1.350,-

knvi.net/vogin-cursussen/

Rechten Happy Birthday ongewis

- Muziek in de media -

In 1938 werd het copyright op Happy Birthday vastgelegd. In 1988 nam Warner Music Studio de rechten op deze lucratieve royalties voor 25 miljoen dollar over. Iedereen die het liedje in films, op tv of voor bijvoorbeeld een ansichtkaart met muziek wil gebruiken, kan een rekening van Warner Music Studio verwachten. Maar nu is er in de muziekbibliotheek van de Amerikaanse universiteit van Louisville een oud handschrift uit 1922 van Happy Birthday gevonden. En dat op het moment dat er een rechtzaak loopt tegen Warner van Jennifer Nelson. Toen zij in 2013 een film over de geschiedenis van het lied maakte, kreeg ze een rekening van 1500 dollar voor het gebruik van het liedje. Ze besloot het er niet bij te laten zitten. 'Hoe kan het dat een platenmaatschappij het eigendom claimt op een liedje dat gemeengoed is en waarvan de componisten allang zijn overleden?', vroeg zij zich af. De ontdekking komt haar heel goed uit, want volgens een Amerikaanse wet uit 1998 is alles wat voor 1923 is gepubliceerd, eigendom van het publieke domein. De uitspraak moet nog gedaan worden. Als Warner de zaak verliest, kan de platenmaatschappij zich niet alleen opmaken voor een verlies aan inkomsten, maar ook voor nieuwe zaken waarin de geïnde rekeningen alsnog moeten worden terugbetaald.

24classics

24 classics is de klassieke variant van 22 tracks. De site met

playlists klassieke is sinds 2013 in de lucht. 24 bekende artiesten houden 24 verschillende playlists met elk 24 tracks bij.

De playlists bestrijken vele genres. Van filmmuziek tot opera, met daartussen minimal music, funeral, barok, heavy symphonic, modernism, koor, Bach, kamermuziek en plucked. Onder de bekende lijstcurators bevinden zich Miranda van Kralingen, Lavinia Meijer, Leo Samama, Daria van Berckel, Jan Willem de Vriend, Joris Kortie, Leo van de Doeselaar, Liza Ferschtman en Dominic Seldis.

De lijsten worden steeds verversd en de samenstellers staan garant voor kennis en actualiteit bij hun selectie. De makers van de stie proben ook jongeren te trekken. Daartoe initieerden ze op 17 oktober bijvoorbeeld het onderdeel Klassiek in de Loods tijdens het Amsterdam Dance Event, een festival op het gebied van de elektronische dance. De loods werd ingericht als ligconcertzaal om de bezoeker in een zo relaxt mogelijke setting te laten genieten van Canto Ostinato van Simeon ten Holt. Ditmaal uitgevoerd door Ivo Janssen.

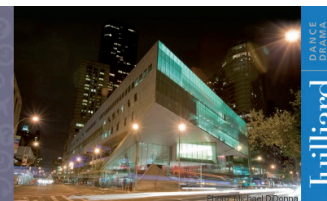
In hoeverre 24classics.com haar doelgroepen weet te vinden of kan opboksen tegen het playlistsgeweld van bijvoorbeeld spotify is niet bekend.

24CLASSICS

Deze zomer ging er een mooie Nederlandse delegatie naar IMAL-IMS in New York. Jantien Dubbeldam, Nienke de Boer, Luuk Hoekstra, Martie Severt en Joost van Gemert hebben daarover geblogd via onze [website](#). Check die blogs zeker nog even, want ze zijn leuk en leerzaam! Enkele van die blogs volgen hieronder. Zij waren al in een handzaam artikelvorm gegoten en samen geven ze een goede indruk van enkele interessante sessies, gelardeerd met sfeerimpressies van een warme week in The Big Apple.

IAML
IMS
NYC 2015

MUSIC
RESEARCH
IN THE
DIGITAL
AGE

Te weinig Nederlandstalig op de radio

- Muziek in de media -

Nederlandstalige muziek neemt bij diverse radiostations nog steeds een ondergeschikte plaats in volgens Buma. De regionale publieke zenders besteden gemiddeld 13,5% van hun muziek aan actueel Nederlandstalig repertoire. Frank Helmink, directeur van Buma Cultuur, vindt daarom dat hij de noodklok moet luiden. Voor het onderzoek werden sinds september vorig jaar 20 radiozenders onder de loep genomen. Per zender is bekeken hoeveel van de 100 meestgedraaide nummers Nederlandstalig zijn. En dan gaat het zowel om de levensliederen van Hazes als de popmuziek van Borsato. Dat landelijke zenders weinig geven om Nederlandse hits, was al bekend. Maar Helmink zegt verbijsterd te zijn dat ook lokale en regionale zenders zo weinig om Nederlandstalige liedjes geven. 'Voor een gezonde Nederlandse muziekindustrie is het belangrijk dat Nederlandstalige artiesten meer gedraaid worden op de radio.' Volgens hem helpt dat niet alleen Nederlandse muzikanten met hun carrière, maar doen radiozenders daar ook hun luisteraars een groot plezier mee. Experts zeggen dat de doelgroep wel meer Nederlandse muziek wil, maar regionale en lokale zenders zouden nu te veel de muziekkeuze van landelijke zenders imiteren.

Van 21 t.m. 27 juni was ik op het congres Music Research in the Digital Age van de International Musicological Society en de International Association of Music Libraries in New York. Het was een interessant en veelzijdig congres, en ik dacht: misschien aardig om wat te vertellen over het er anno 2015 aan toe gaat in een niet zo grote maar wel zeer levendige en internationale geesteswetenschappelijke discipline.

- Joost van Gemert -

Er waren ca. 400 deelnemers uit alle werelddelen, die konden kiezen uit ca. 100 sessies over een breed pakket van onderwerpen. Wat het aspect Digital Musicology betreft: vele aspecten

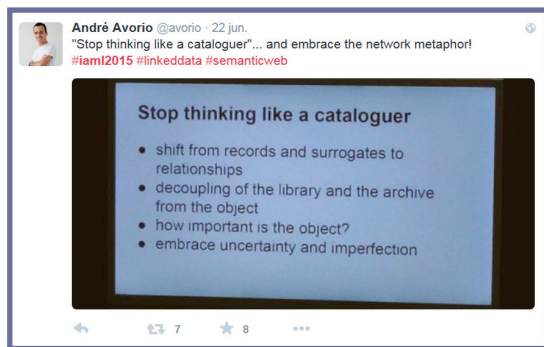
van het digitale wetenschapsbedrijf passeerden de revue, steeds aan de hand van concrete toepassingen. Ik noem er een aantal: de rol die informele informatiebronnen als Wikipedia en Facebook zouden kunnen of moeten spelen; de rol van linked open data; gedigitaliseerde oudere literatuur als goudmijn van informatie; Big data en de mogelijkheden en beperkingen van text mining; databases in allerlei soorten en maten, b.v. als hulpmiddel bij stilistisch onderzoek; muziek en Virtual Spaces; muziekakoestiek en metingen aan de hand van schaalmodellen; copyright in het digitale tijdperk; web archiving; e-journals; informatievaardigheden; en nog veel meer. Ik pik er een paar dingen uit.

Alliantie wikipedia

De vraag hoe Wikipedia, Facebook e.d. zich

verhouden of zouden moeten verhouden tot onze "officiële" databases en naslagwerken kwam prominent aan de orde in meerdere sessies. Men neigde er over het algemeen toe om allianties met de wikipedians aan te gaan, omdat de inbreng van deze gepassioneerde liefhebbers belangrijk werd geacht én omdat daardoor het maatschappelijk draagvlak voor het vakgebied wordt versterkt. Interessant verschil in beleving overigens: de chief editor van Grove Music Online, Anna Santella, stond hier veel positiever tegenover dan Laurenz Luetteken, de hoofdredacteur van de grote Duitse muziekencyclopedie Die Musik in Geschichte und Gegenwart. De fulltext database RIPM (die honderden muziektijdschriften uit de periode 1800-1940 bevat) gaat twintig gratis accounts geven aan 'senior Wikipedians'.

URL's

Linked open data speelden een rol in verschillende presentaties. Ik zal zeker niet beweren dat ik dat concept tot in de finesses doorgrond maar wat me wel is bijgebleven is het volgende: wanneer url's op een correcte manier geformuleerd zijn geeft dat ongelooflijk veel mogelijkheden om informatie boven water te halen. Concreet kwam dit o.a. aan de orde in een presentatie over OCR van zgn. luittabulaturen (een speciale vorm van muzieknotatie van voor 1700) waarbij nieuwe mogelijkheden voor het opsporen van bronnen en het cureren van data werden besproken: "data can be curated elsewhere", je hoeft als onderzoeker misschien niet alles zelf te doen. Een soortgelijke aanpak viel ook in andere presentaties te beluisteren.

Hierbij sluit een heel ander concreet aspect aan, nl.: de goudmijn aan gedigitaliseerde oudere literatuur die zo langzamerhand op Internet beschikbaar is. Dit aspect werd heel tastbaar in de presentatie "Digital prosopography of Renaissance musicians". Een prosopografische studie beschrijft "...gemeenschappelijke kenmerken van een bepaalde maatschappelijke groep mensen, zoals beroep, inkomen, sociale afkomst, stand, woonplaats. In contrast met de biografie doelt zij dus op een collectiviteit van personen." (jawel, definitie uit Wikipedia!) Ofwel, zoals de onderzoekster zei: "Prosopography is like recreating Facebook in the past." Zij haalde karrevrachten informatie op uit oudere, digitaal beschikbare lexica etc.

Text mining

De mogelijkheden en beperkingen van text mining kwamen o.a. aan de orde in een interessante presentatie over The NBC Music Appreciation Hour, een serie radioprogramma's waarmee van 1928 tot 1942 geprobeerd werd het Amerikaanse publiek op te voeden tot consument van klassieke muziek. Bij die radioprogramma's verschenen begeleidende boeken, die de onderzoekster (Robin Preiss) grotendeels digitaal kon terugvinden via Project Gutenberg en The Internet Archive. Text mining (dat wilde in dit geval zeggen: woordfrequentie-analyses) leidde tot interessante resultaten over ontwikkeling van smaak, attitude etc., maar... het was een buitengewoon bewerkelijk proces: 90% van het werk bestond uit het "schoonmaken" en vervolgens converteren naar plain text van het digitale materiaal. En: text mining vervangt close reading niet, je moet het een én het ander doen.

Er waren ook veel presentaties over prachtige databases. Ik noem er een paar: een database over muziekinstrumenten uit het oude Egypte, op basis waarvan het over een aantal musea verspreide bestand op een geheel nieuwe manier geanalyseerd kan worden; een database over muziek van de topcomponist Josquin des Prez (ca. 1450-1521) en zijn tijdgenoten, waarmee geheel nieuw stilistisch onderzoek mogelijk is; een nieuwe database van jazztijdschriften, waar-

Foto: Nienke de Boer

NY Philharmonic Archive

mee receptieonderzoek mogelijk wordt; databases waarin voor het eerst Chileense en Braziliaanse populaire muziek in kaart gebracht wordt; een database over de International Society of Contemporary Music (de belangrijkste organisatie van componisten uit de 20e en 21e eeuw).

In de sessie Virtual Spaces hield onze eigen Emile Wennekes een interessant betoog over de rol van muziek in Second Life. Het was een vervolg op een onderzoek dat hij had gehouden in 2008, een soort voortgangsverslag dus.

Information literacy

Er waren drie presentaties over "information

literacy". Verschillende aspecten die ook bij ons hoog aangeschreven staan passeerden de revue, zoals het belang van interactiviteit en het idee van de "flipped classroom" (laat de studenten van tevoren opdrachten maken, eventueel nadat ze een instructievideo hebben bekeken; bespreek het resultaat tijdens de instructie.) Interessant was een presentatie over joinprof.com. Dit is een systeem waarmee er tijdens de instructie een voortdurende real time-connection is tussen de studenten en de docent, en waarmee studenten tijdens de instructie ook anoniem vragen kunnen stellen. Ook was er een enigszins verrassende presentatie over het zoekgedrag van studenten: de spreker had o.a. geobserveerd dat studenten meestal begonnen met de opties op de bibliotheekhomepage ("library tools", dus niet in Google en wikipedia) maar dat ze overstapten op Google zodra ze de library tool niet meer begrepen c.q. daarin vastlie-

Foto: Jantien Dubbeldam

pen. Algemene conclusies van deze presentatie: we need something that works in such a way that the first array of things shown is good enough; we need to continue trying to understand what our patrons are doing, but the library is not shunned by our patrons; comfort is belangrijk, als men al in de bibliotheek is haalt men het materiaal daar, als men elders is gaat men naar internet. En nog een specifieke muziek-observatie: digitale partituren (b.v. IMSLP) en papieren partituren zijn beide populair.

En zo was er nog veel meer, inclusief een prima presentatie door de redacteur van het nieuwe

e-journal *Musicologica austriaca*, en een zeer hardcore muziektheoretische sessie over computationele analysemethoden voor de muziek van Igor Stravinsky, Arnold Schoenberg, Alban Berg en Anton von Webern. Die laatste sessie werd verzorgd door een paar wereldberoemde muziektheoretici: erg mooi om die mensen een keer in levenden lijve te hebben gehoord en gezien.

Digitale muziekwetenschap

Tenslotte: Frans Wiering (UU) presenteerde de resultaten van zijn onderzoek *What do musicologists do all day?* Dat onderzoek ging over de vraag in hoeverre muziekwetenschappers

de moderne digitale mogelijkheden gebruiken. Ik heb hem helaas gemist omdat ik door een misverstand in een verkeerde zaal terechtkwam. Niet verrassend maar wel zeer informatief: er is zowel scepsis als enthousiasme over de nieuwe mogelijkheden.

Zie staff.science.uu.nl

Ik laat het hierbij. Het was een veelzijdig congres, maar er waren zeker ook witte vlekken (b.v. muziekcognitie en alles wat daarmee samenhangt; popmuziek.) Ook in dit vak zijn de circuits soms wat gescheiden. Maar het was zeer inspirerend om te zien hoe springlevend het vak is en hoe gepassioneerd het wordt beoefend met oude en nieuwe technieken. Voor meer informatie over het congres:

www.iaml.info

Foto: Jantien Dubbeldam

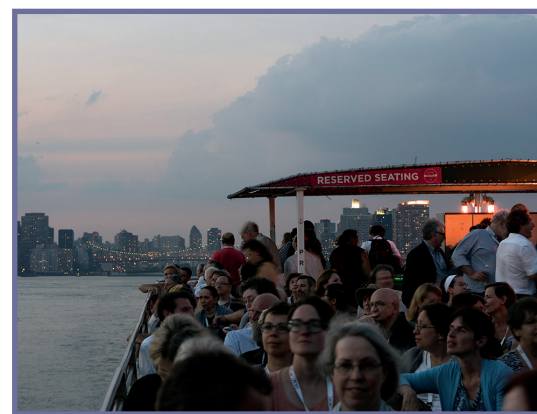

Foto: Jantien Dubbeldam

Foto: Jantien Dubbeldam

Record voor het Festival Oude Muziek

- Muziek in de media -

Het Festival Oude muziek in Utrecht heeft dit jaar een recordaantal bezoekers getrokken. Tussen 28 augustus en 6 september kwamen er meer dan 64.500 mensen af op het festival voor muziek uit de middeleeuwen, renaissance en Barok. Het aantal verkochte kaarten steeg met 7 procent in vergelijking met vorig jaar. Festivaldirecteur Xavier Vandamme blikt tevreden terug op het festival. "Utrecht herbevestigt wederom zijn roeping als plek waar de oudemuzieksector samenkomt, elkaar ontmoet en reflecteert over de toekomst. De immer groeiende publieke belangstelling is een hart onder de riem. Het Festival Oude Muziek Utrecht is naar eigen zeggen het grootste oudemuziekfestival ter wereld. Het bestaat sinds 1982. Er waren dit jaar 225 concerten en evenementen met als thema England, my England.

Keep on rocking in the free world

Library services in the digital age, maandag 22 juni 2015

Imagine... Strawberry fields forever... tijdens een korte break in Central Park bij het John Lennon memorial droom je even weg. Hoewel, enorme drommen mensen houden je wakker. Ook al omdat vele mensen "Hey Jude" meezingen met de onvermijdelijke gitarist.

- Luuk Hoekstra -

Deze bijzondere plek ligt vlak bij het Lincoln-Centre, waar ik zojuist een drietal lezingen heb bijgewoond over Library services in the digital world. De sessie vindt plaats in een van de grote zalen met links vooraan een spreekgestoelte, rechts een te klein televisiescherm op ooghoogte, waardoor het voor de meeste mensen niet te zien is, en in het midden, wel op een verhoging(!) de voorzitter in zijn eentje achter een enorme tafel.

Best lastig

De 1e spreker heeft ervoor gekozen een extra laptop op kniehoogte te installeren, waarmee ze gehurkt zoekvragen in de online catalogus intikt

en ondertussen vertelt wat ze aan het doen is. Helaas is de microfoon daar niet op berekend, waardoor een flink deel van haar presentatie slecht te volgen is. De lezing is georganiseerd door de gezamenlijke IAML/IMS-organisatie, maar niet alle sprekers houden evenveel rekening met de achtergrond van de toehoorders. Zo stelde een aanwezige musicologe de vraag: "het is misschien een domme vraag, maar wat is een authority file?" En ook FRBR is voor een aantal bibliothecarissen gesneden koek, maar voor de overige aanwezigen had het kort toegelicht mogen worden. Toch zijn er over deze eerste lezing ook interessante zaken te melden. Zo besteedt de Nationale Bibliotheek van Frankrijk in haar nieuwe catalogus bijvoorbeeld juist veel aandacht (qua ontsluiting) aan de weinig gevraagde titels uit The Long Tail, juist om ze voor de vergetelheid te behoeden. BNF gebruikt Gallica, een programma dat catalogus en visuele presentatie van digitale content combineert. Dit programma komt de volgende dag ook nog aan bod, omdat de BNF van plan is IMSLP erin te integreren.

De tweede spreker gaat in op de digitale service die zijn instituutsbibliotheek biedt aan musicologen. Hij werkt samen met Google in [books.google.com](#) en laat werk digitaliseren op verzoek. Kijk bijvoorbeeld op [opac.bsb-muenchen.de](#). Is ook terug te vinden in IMSLP. Een ander beschikbaar programma laat zien aan welke dissertaties momenteel gewerkt wordt binnen de instelling. Tenslotte moet genoemd worden: de Virtual Library of Musicology, een site met een verzameling links naar openbare databases op muziekgebied. Met dit programma is het mogelijk een zoekvraag op alle vertegenwoordigde databases tegelijk los te laten.

Ontwikkeling muzikwetenschap

De meest interessante bijdrage van deze sessie kwam toch van het duo Frans Wiering (Universiteit Utrecht) en Charles Inskip (University College London). Zij hebben een online enquête onder musicologen gehouden met als insteek: kan technologie muzikwetenschap veranderen? Het duo was vooral geïnteresseerd in de verhalen achter de (on)mogelijkheden in het gebruik van computers in het onderzoek. Op grond van de enqueteresultaten kon een aantal conclusies getrokken worden: gebruik van computers bij het onderzoeken van musicologische bronnen kan niet compleet zijn en werkt zelfs luiheid in

Concertgebouw Prijs

- Muziek in de media -

De Concertgebouw Prijs gaat dit keer naar Sir John Eliot Gardiner. De Engelse dirigent en koorleider krijgt de onderscheiding aangeboden tijdens een galadiner. Gardiner verdient de prijs wegens de belangrijke bijdrage die hij lange tijd heeft geleverd aan het artistieke profiel van de Amsterdamse concertzaal, meldt het Concertgebouw. De Brit is oprichter en artistiek directeur van The Monteverdi Choir, de English Baroque Soloists en het Orchestre Révolutionnaire et Romantique. Verder is Sir John een veelgevraagd operadirigent en gastdirigent bij grote internationale orkesten. In Amsterdam is hij een graag geziene gast. Het is de negende keer dat de prijs wordt toegekend. Eerdere laureaten waren Cecilia Bartoli (2004), het Beaux Arts Trio (2006), Bernard Haitink (2007), het Koninklijk Concertgebouworkest (2009), Maurizio Pollini (2010), Thomas Hampson (2011), Janine Jansen (2013) en Yo-Yo Ma (2014).

de hand... Echter de toegang tot gedigitaliseerde bestanden is enorm toegenomen, alsmede de snelheid waarmee je het op je scherm krijgt. Toch: compleetheid is een illusie, want veel waardevolle informatie bevindt zich nog altijd achter inlogcodes....

We dromen verder over een ideale wereld, John where are you?

IMSLP; Hurray of weg ermee?

Bijeenkomst IMSLP roundtable, dinsdag 23 juni 2015

Met oprichter Edward Guo aan tafel, gekoppeld aan vijf voor- en tegenstanders, belooft het een spannende anderhalf uur te worden. De meningen over IMSLP zijn natuurlijk verdeeld: zo zien uitgevers hun afzetmarkten in gevaar komen, en laten docenten en bibliothecarissen aan muziekonderwijsinstellingen hun studenten liever kennis maken met wetenschappelijke en -Urtextedities dan met de vaak slecht leesbare scans van verouderde edities. Echter, vrij moeiteloos weet Guo de kritiek te pareren. Hij, afgestudeerd rechten, weet wat hij volgens de Canadese en Amerikaanse wetten wel en niet mag doen.

- Luuk Hoekstra -

Hurray

Wat brachten de supporters van IMSLP naar voren?

Bibliothèque National de France heeft grote plannen met IMSLP; records van IMSLP gaan toegevoegd worden aan hun catalogus en komen via het programma Gallica vrij beschikbaar, met zelf toegevoegde metadata. Men is nog met elkaar in gesprek over de exacte voorwaarden, maar BNF zou ook graag de mogelijkheid van het opvragen van statistische gegevens toegevoegd zien. Universiteit van Montana ziet IMSLP als een

representant van het public domain, wat ze in het algemeen toejuichen. IMSLP is een van de mogelijkheden bij het raadplegen van bronnen; daarnaast wijzen ze tijdens introducties studenten op andere in de bibliotheek aanwezige edities.

Ook de Sachsische Universitätsbibliothek heeft IMSLP in de catalogus verwerkt en zij hebben een speciaal teken toegevoegd aan de zoekresultaten zodat deze meteen herkenbaar zijn. Kwaliteit van de toegevoegde metadata is mager, maar na een proefperiode bleek dat iedereen er blij mee is.

Weg ermee?

Bezwaren en bezorgdheid kwamen van de kant van uitgeverij Baerenreiter en van de bibliothecaris/docent van de Brigham Young University. De verouderde edities en het gemak waarmee studenten dit vinden werkt luiheid bij studenten in de hand. Tegenwerping: is het niet de taak van de bibliotheek studenten te wijzen op de andere edities en dit goed te promoten?

De kwaliteit van de PDF's is vaak zo slecht, kan IMSLP niet een link toevoegen naar de originele bron, de zgn. "backlink"?

De toekomst van wetenschappelijke edities komt misschien in gevaar. Zijn (toekomstige) musicologen nog bereid jaren van hun leven in langdurige projecten te steken?

Baerenreiter is totaal niet blij met het feit dat er mensen zijn die hun uitgaven (bijv. New Mozart Edition) uploaden in IMSLP. En dan is ook nog eens de documentatie ervan verwijderd...

Edward Guo antwoordt dat elke file die geupload wordt, gescreend wordt op Amerikaans en Canadees copyright. Wat mag, wordt er op gezet; wat niet mag, verwijderd. De server staat in Canada en als het in Canada public domain is, blijft het online. Op de website is daarom ook de waarschuwing vermeld dat het in een ander land misschien niet onder het publieke domein valt en men daardoor wellicht in overtreding is. Meer kan hij niet doen. Over het toevoegen van de eerder genoemd backlinks: IMSLP moedigt het toevoegen hier van aan, maar kan niemand dwingen.

Bibliothecarissen

Bibliothecarissen willen natuurlijk zekerheid dat IMSLP de komende honderd jaar zal blijven bestaan. Guo "doet zijn best, maar kan niets beloven..."

Bibliothecarissen willen ook respect voor hun bezit en het liefst dat IMSLP dat steunt. Guo antwoordt dat hij respect heeft voor het werk van bibliotheken maar dat IMSLP een autonome organisatie is. "De grens van wat ethisch wel en niet verantwoord is, is lastig maar zo lang het legaal is wat we doen, gaan we door", en "als

je een probleem hebt met de wet, verander het!" Deze opmerking valt bij sommige bibliothecarissen in de zaal niet lekker.

Maar misschien toch een succesje?: de suggestie uit de zaal om een formulier toe te voegen voor uploaders waarin aangegeven wordt waar het materiaal vandaan komt, vindt hij een uitstekend idee. Onze collega Nienke de Boer vraagt of dan ook de vraag toegevoegd kan worden of het materiaal al uitgevoerd is. Dat is voor orkestmateriaal handige informatie.

Componisten

Componisten die hun eigen werk uploaden en daarna IMSLP verwijderen, hebben pech. IMSLP is hiertoe niet verplicht en het is te veel werk. Verzoeken tot verwijdering legt hij dan ook standaard naast zich neer. Iemand brengt naar voren dat dit wetenschappelijk gezien ook niet erg is. Van klassieke composities bestaan tenslotte ook vaak meerdere versies...

Het blijkt dat het voor grote bibliotheken de moeite loont, zelf in onderhandeling te gaan met IMSLP om tot goede afspraken te komen. Persoonlijk ben ik benieuwd hoe het inmiddels in Nederland staat met de plannen van de Koninklijke Bibliotheek/Nationale Muziekcatalogus om IMSLP aan te gaan bieden. IMSLP lijkt een niet meer tegen te houden fenomeen. Hoe makkelijk het ook is voor studenten: het zijn de bibliothecarissen die er voor moeten zorgen dat hun eigen prachtige, duurbetaalde edities niet ondersneeuwen door het PDF-ge geweld uit Noord-Amerika!

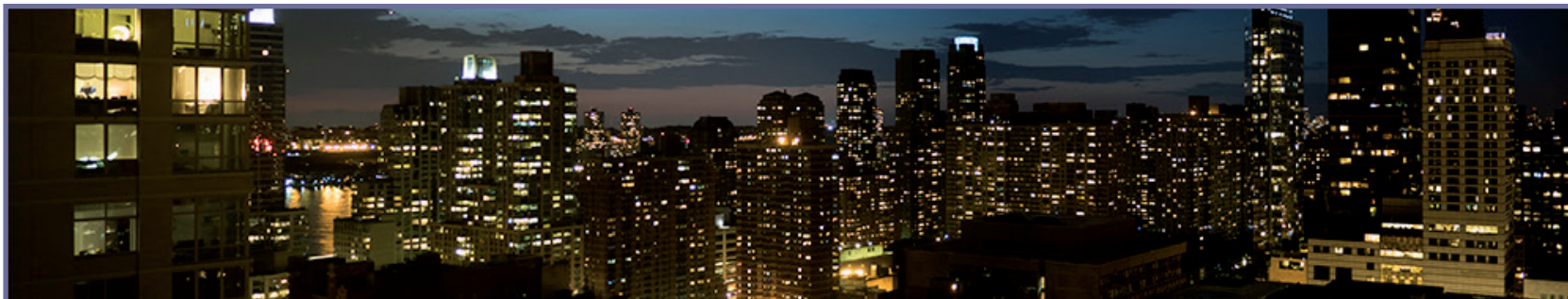

Foto: Jantien Dubbeldam

What can we share?

Het lezen van de (papieren) New York Times behoort tot mijn favoriete dagelijkse bezigheden hier in New York. Zeker in een week waarin het Supreme Court belangrijke uitspraken doet die ook in Nederland de voorpagina's halen. Gelukkig sta ik graag vroeg op zodat ik tijd heb om de krant te lezen voordat de eerste sessies om 9.00 uur beginnen. Het schrijven van een blog is weer eens iets heel anders maar op deze laatste dag van het congres wil ik dat ook eens proberen.

- Martie Severt -

Eergisteren was ik om 9.00 uur bij de plenary session Music Research in the Digital Age, het thema van het congres. Ik ga niet proberen te verslaan wat aan bod kwam. Op de IAML-site is een abstract van de sessie te vinden. Samenvattend ging de sessie over Digital Humanities, een term die in de universitaire wereld ingeburgerd is maar waarmee ikzelf veel minder vertrouwd ben.

Ik wil iets zeggen over het verloop van de sessie. Sprekers met een heel verschillende achtergrond kwamen aan het woord. Een vertegenwoordiger van Ebsco, hoofdsponsor van het congres, kreeg de gelegenheid een overzicht te geven van de

digitale dienstverlening van Ebsco maar gaf ook een interessante toelichting op de user-research die Ebsco meer inzicht moet geven in het bieden van een goede dienstverlening. User-research waaruit blijkt dat er geconcentreerd moet worden met Google en Wikipedia (Googlepedia). De digital lifestyle moet niet uit het oog worden verloren bij het overdragen van kennis en informatie. Een partnership met bibliothecarissen is hierbij van cruciaal belang.

Andere sprekers, een student, een hoogleraar, een administrator, een ontwikkelaar van technologie gaven hun visie op digital humanities. Een paar dingen die me opvielen: samenwerking tussen studenten, faculty, bibliothecarissen; digital scholarschip: what can we share? Big data; andere toegang tot informatie voor een breder publiek; digital developments.

Moderne techniek voor het creëren van draagvlak

Philippe Vendrix gaf aan het einde van de sessie een reactie waarin hij zijn visie op de ontwikkelingen gaf: digital musicology: use contemporary tools! Met name ook om het brede publiek te bereiken en de support van samenleving en politiek. Het gaat om challenges, values, samenwerking, links, communities, het vervullen van een rol voor en in de samenleving. Vanuit het publiek werd ook de rol van hoeder van cultureel erfgoed aan de orde gesteld.

Ik ben blij dat ik deze sessie heb bijgewoond omdat ik geconfronteerd werd met een voor mij minder vertrouwde wetenschappelijke benadering waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor bibliotheken en collecties.

Ook een mooie stimulans om door te gaan met het vinden van een goed onderdak voor de Hilversumse collecties!

Foto: Jantien Dubbeldam

Intelligente speaker Prizm

- Muziek in de media -

Welke muziek je luistert is sterk afhankelijk van de setting waar je je op dat moment in bevindt. Tijdens een feestje luister je andere tracks dan wanneer je met een goed glas wijn even ontspannen op de bank zit. Prizm is een speaker die dit gedrag en je playlists op je smartphone of iPad herkent. De voor Prizm ontwikkelde software zorgt er voor dat de muziek op de stemming wordt afgesteld, zonder dat je daar zelf moeite voor hoeft te doen. Omdat muziek een sociale aangelegenheid is, heeft elk gezin een eigen Prizm account. De speaker herkent zelfs wie van de familie er in de kamer aanwezig is, en stemt de playlist daar op af. Je kunt je Deezer, Soundcloud of Spotify gebruiken in combinatie met Prizm. Deze eerste zelflerende audio speaker was vorig jaar een enorm populaire startup. Inmiddels is het apparaat beschikbaar (voor de eerste uitverkorenen) en wordt er erg veel van verwacht.

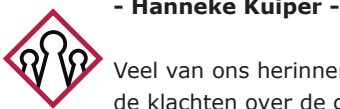

Foto: Nienke de Boer

Verslag Commission on Audio Visual Materials

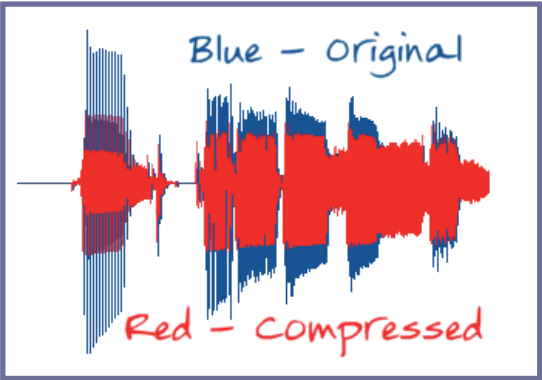
Zoveel bits, in hertz: Digitale geluidsopnamen & geluidskwaliteit

Andrew Justice (Associate Head Music Librarian, University of North Texas, Denton, TX)

- Hanneke Kuiper -

Veel van ons herinneren zich nog wel de klachten over de geluidskwaliteit toen in de jaren '80 de eerste CD's op de markt kwamen, die beduidend slechter was in vergelijking met die van de LP's. Nu is er sprake van een nieuwe fase en er is tot nu toe weinig rede tot vreugde. Veel gebruikers, maar ook muzikanten storen zich behoorlijk aan wat er nu via streams aan geluidskwaliteit wordt geboden. Zozeer zelfs dat bv. Neil Young er helemaal mee is gestopt en zijn eigen weg heeft gekozen. Over enige tijd zullen steeds minder fysieke geluidsdragers beschikbaar zijn en zijn we helemaal aangewezen op de veelal slechte kwaliteit van streams. Hoe kunnen we onze gebruikers hierover informeren en adviseren bij het maken van keuzes en hiervoor ook in eigen bibliotheek het aanbod optimaliseren.

Formaat

Deze presentatie toonde ons de wereld van digitale geluidsopnamen en geluidskwaliteit. Aan de orde kwamen de geschiedenis en attributen van digitale geluid platforms (compact discs, digitale tape en verschillende bestandsformaten), die werden vergeleken met verschillende 'grote'

Uncompressed (Raw)	Lossless compressed	lossy compressed
Waveform Audio File Format (WAF)	Apple lossless audio Codec (ALAC/MP4)	Advanced Audio Coding (AAC)
Audio Interchange File Format (AIFF)	Free Lossless Audio Codec (FLAC)	MPEG 2 Audio Layer III (MP3)
Resource Interchange File Format (RIFF): Bitstream method for storing data in chunks	Shorten (SHN) Windows Media Lossless (WMA Lossless)	Ogg Vorbis Windows Media Audio (WMA)

AC (lossy)	OggVorbis(lossy)	AAC+ (lossy)	AAC (lossy)
Bitrate: 64-128 mono, 128-384 stereo, 196-512 Dolby 5.1	~96: Normal quality on mobile	Web: 64 free & 192 for subscribers	Dependent on Internet connection
"High quality uploads for creators with enterprise quality internet connections"	~160: Standard quality on desktop & web player, high quality on mobile	In-home devices: 128	Broadband: 128 (CD)
Extremely dependent upon the uploader	~320 (Premium): High quality on desktop, extreme quality on mobile	Mobile devices "receive a variety of different rates depending on the capability of the device & network but never more than 64"	DSL: 64 (near CD) Dial-up: 20 (FM)

formaten (WAV, MP3's gecompriemd op verschillende bitsnelheden, etc.) rekening houdend met de ervaring van de luisteraar. Meestal kun je de informatie over de aangeboden diensten vinden op de website van de aanbieder, zoals Spotify, Youtube etc. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat Spotify een betere kwaliteit biedt aan haar betalende gebruikers en dat Pandora bv. slechts 64 kbps biedt! Natuurlijk is het zo dat ook de uploader zelf hierbij ook nog een verschil aan toevoegt.

Streaming

Speciale aandacht werd gegeven aan het comprimeren, stream diensten (zoals Naxos, Alexander Street, YouTube, Spotify en Pandora), en de recente ontwikkeling naar high definition formats; (Neil onthulde Young's onlangs Pono Music player), en andere platforms. Goede oude mono-opnamen van de Beatles heb-

the sampling rate. The sampling rate fixes the maximum limit on frequency response. When producing digital copies of analogue material IASA recommends a minimum sampling rate of 40 kHz for any material. However, higher sampling rates are readily available and may be advantageous for many content types. Although the higher sampling rates encode audio outside of the human hearing range, the net effect of higher sampling rate and conversion technology improves the audio quality within the ideal range of human hearing. The unintended and undesirable artefacts in a recording or have been subsequently added to the original signal by wear, mishandling or poor storage. Both must be preserved with utmost accuracy. For certain signals and some types of noise, sampling rates in excess of 48 kHz may be advantageous. IASA recommends 96 kHz as a higher sampling rate, though this is intended only as a guide, not an upper limit; however, for most general audio materials the sampling rates described should be adequate. For audio digital-original items, the sampling rate of the storage technology should equal that of the original item.

ben een hoge audio kwaliteit, je hoort hierbij veel meer achtergrondgeluiden dan wanneer je naar dezelfde muziek op CD luistert! Toch luisteren de meeste luisteraars naar de meest bedroevende voorbeelden zonder zich daarvan bewust te zijn. Je moet dus leren luisteren naar de kwaliteit van geluid en hoe je de weg kunt vinden naar het best mogelijke resultaat, via streams of cd.

Het doel van de presentatie was om het begrip van de verschillende aspecten die meespelen in het huidige klimaat van geluidsopnamen bij de deelnemers te verbeteren. Ook hoe deze aspecten betrekking hebben op het dagelijks werk van bibliothecarissen met collecties en de luisterer-

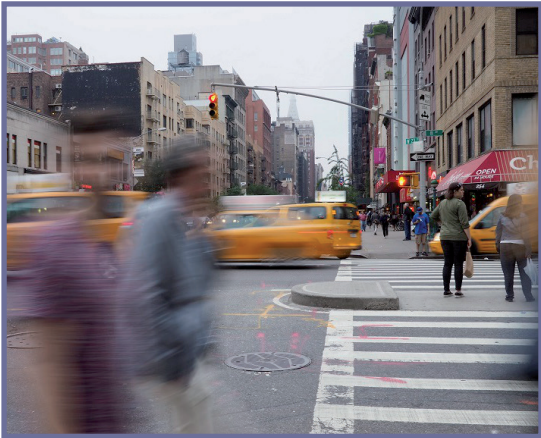

Foto: Jantien Dubbeldam

Muziek als medicijn

- Muziek in de media -

Het spelen van muziek rondom een operatie vermindert de pijn en angst die patiënten ervaren en daarmee ook de hoeveelheid pijnstilling die nodig is. Dat is de uitslag van een onderzoek dat in het tijdschrift The Lancet werd gepubliceerd. Muziek vermindert de postoperatieve pijn significant, zo bleek. Ook de angst die patiënten rapporteerden was lager en mensen die voor, tijdens of na de operatie muziek hadden gehoord gebruikten minder pijnstilling, De positieve effecten zijn het grootst als de muziek vóór de operatie werd gehoord, kleiner wanneer de muziek op de OK klonk en het meest bescheiden als het op de uitslaapkamer gespeeld werd. Ook had muziek meer effect bij operaties onder lokale verdoving dan bij volledige narcose. Volgens de onderzoekers verschaft hun studie voldoende rationale om patiënten rond medische ingrepen naar muziek te laten luisteren. Of het via een koptelefoon moet, of dat er gewoon Schubert in de operatiekamer moet klinken is nog een punt van discussie: naar het effect op de prestaties van het operatieteam keken de Britten niet.

varing van de gebruikers. Het bood ons ook de mogelijkheid om onze eigen luistervaardigheden eens te testen!

Onbewoond eiland (31) *De favoriete muziek van... Gea van Veen*

Gea van Veen (41) werkt bij **Beiaardcentrum Nederland (BCN)**, het centrum voor promotie, educatie en informatie op het gebied van de beiaardcultuur. De stichting bundelt kennis, organiseert

cursussen en is uitgever van beiaardmuziek. BCN biedt ondersteuning aan de Nederlandse Beiaardschool, onderdeel van HKU Utrechts Conservatorium, en is de organisator van alle beiaardactiviteiten in Amersfoort. BCN is gehuisvest in de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort waar Gea een paar uur in de week als vrijwilligster in de bibliotheek werkt. Wanneer ze naar een onbewoond eiland zou afreizen, dan zit deze muziek in haar bagage.

Ik sta voor mijn nieuwe cd-kast. Zelfgemaakt en pasgeleden op alfabet ingericht. Voor zover dat mogelijk is met cd's. Binnenkort vertrek ik naar een onbewoond eiland en ik mag vijf cd's meenemen. Er doet zich gelijk een dilemma voor: hoelang blijf ik daar eigenlijk? Een week? De rest van mijn leven? Dat is toch wel bepalend voor mijn keuze.

In het laatste geval moeten het cd's zijn die mij nooit zullen gaan vervelen. Lastig... Bij de indeling van de kast heb ik onderscheid gemaakt tussen *Klassiek* en *De Rest*.

Ik kijk eerst bij *De Rest*. Ik ga met mijn vinger langs de cd's: Abba, de Beatles, Chris de Burgh, Boudewijn

de Groot (ja, die staat bij de B), Common Linets, Juanes... Allemaal leuke achtergrondmuziek, maar heb ik straks niet alle tijd om echt goed te luisteren? Ik ga verder: Queen, Simon and Garfunkel..., ik vind niets om mee te nemen. Dan de afdeling *Klassiek*. Ik hoef eigenlijk niet te zoeken, ik weet gelijk welke ik zal nemen en ik heb er zo vier in mijn hand.

Beethoven

Ik ben helemaal niet met klassieke muziek opgegroeid, maar als vijfjarige zag ik op de televisie bij de burens een Japans vioolklasje. Leeftijdsgenootjes. Ik was zo onder de indruk, dat ik op dat moment wist: dat wil ik ook! Het 'zeuren' om een viool was begonnen.

Maar toen ik later een radio kreeg en Hilversum 4 ontdekte, moest de viool plaatsmaken voor de hobo, maar het werd uiteindelijk de klarinet. Het enige muziekonderwijs in ons dorp was de plaatselijke harmonie en omdat het maar vijf gulden in de maand was, mocht ik muzikles. En waarom de klarinet? Nou, gewoon, die hadden ze nodig. En daar heb je dan als kind niets tegen in te brengen.

Ondertussen bleef mijn liefde voor de klassieke muziek groeien. Met de cassette recorder nam ik allerlei klassieke werken op van de radio en maakte vervolgens een compilatie van de allermooiste stukken. Eén van die werken was het **3e pianoconcert** van **Beethoven**. Het cassettebandje is letterlijk stuk gedraaid en inmiddels vervangen door een cd met alle vijf pianoconcerten van Beethoven. Ooit heb ik voor een blauwe maandag pianoles gehad en mijn docente was weg van Murray Perahia. Op haar aanraden kocht ik de cd waarin hij soleert met het Concertgebouworkest.

Schubert

De bas-bariton Thomas Quasthoff. Kippenvel krijg ik als ik zijn stem hoor. Ik heb een cassettebandje waarop hij Erlkönig zingt. Ook ooit opgenomen van de radio. Voor ik naar mijn eiland vertrek wil ik nog een cd bemachtigen waar deze uitvoering

opstaat. Geen idee wie de pianist is, dus dat wordt nog een hele zoektocht. Mocht het me voor die tijd niet lukken, dan neem ik de cd **Schubert Lieder with Orchestra** mee. Deze orkestversie is prachtig, maar het blijft wel een tweede keus. Maar, wie weet lukt het me nog te achterhalen wie de pianist is.

Bach

Van een Deense vriendin kreeg ik vorig jaar een prachtige cd van **Bach's Goldberg Variations**, uitgevoerd door het Deense Trio Sono. Het is een arrangement voor strijktrio van Jesper Jørgensen

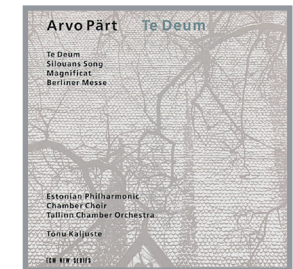

(triosono.dk). Zelf was mijn vriendin naar een live uitvoering geweest en was helemaal lyrisch over dit arrangement. En ik ook. Ik zie mijzelf al helemaal liggen in een hangmat op het strand van het onbewoonde eiland, kijkend naar de zonsondergang, met een goed glas wijn en luisterend naar deze cd.

Aan de binnenkant van de cd zit nog een geel plakbriefje: Til Gea. Dat laat ik zitten.

Pärt

Het **Te Deum** van **Arvo Pärt** op de gelijknamige cd neem ik mee als verrassings-cd. Zo'n twintig jaar geleden kreeg ik die cadeau van een vriend en ik heb uit beleefdheid 'dankjewel' gezegd. Ik was toen rond de twintig, had nog nooit van de beste man gehoord en religieuze muziek vond ik ver-van-mijn-bed-muziek. Dat veranderde toen ik de cd ging beluisteren. Zowel het **Te Deum** en de andere werken die er op staan, raakten me tot op het bot.

Wat vond ik dat mooi!! Wekenlang bleef ik avond aan avond luisteren tot het opeens stopte. Ik kan me niet meer herinneren waarom, maar daarna is hij voor altijd in zijn hoesje gebleven. Vandaar verrassings-cd. Ik kan me de muziek namelijk niet meer voor de geest halen, maar als ik het toen zo mooi vond, dan zal dat nu nog wel zo zijn.

Boudewijn

"Klassieke muziek is saai". Dat hoorde ik vroeger in mijn omgeving en nu nog steeds. Maar als ik straks op het onbewoonde eiland zit met mijn vijf cd's, denk ik dat ik eerder genoeg krijg van popmuziek dan klassieke muziek. De klassieke werken blijven me boeien, maar

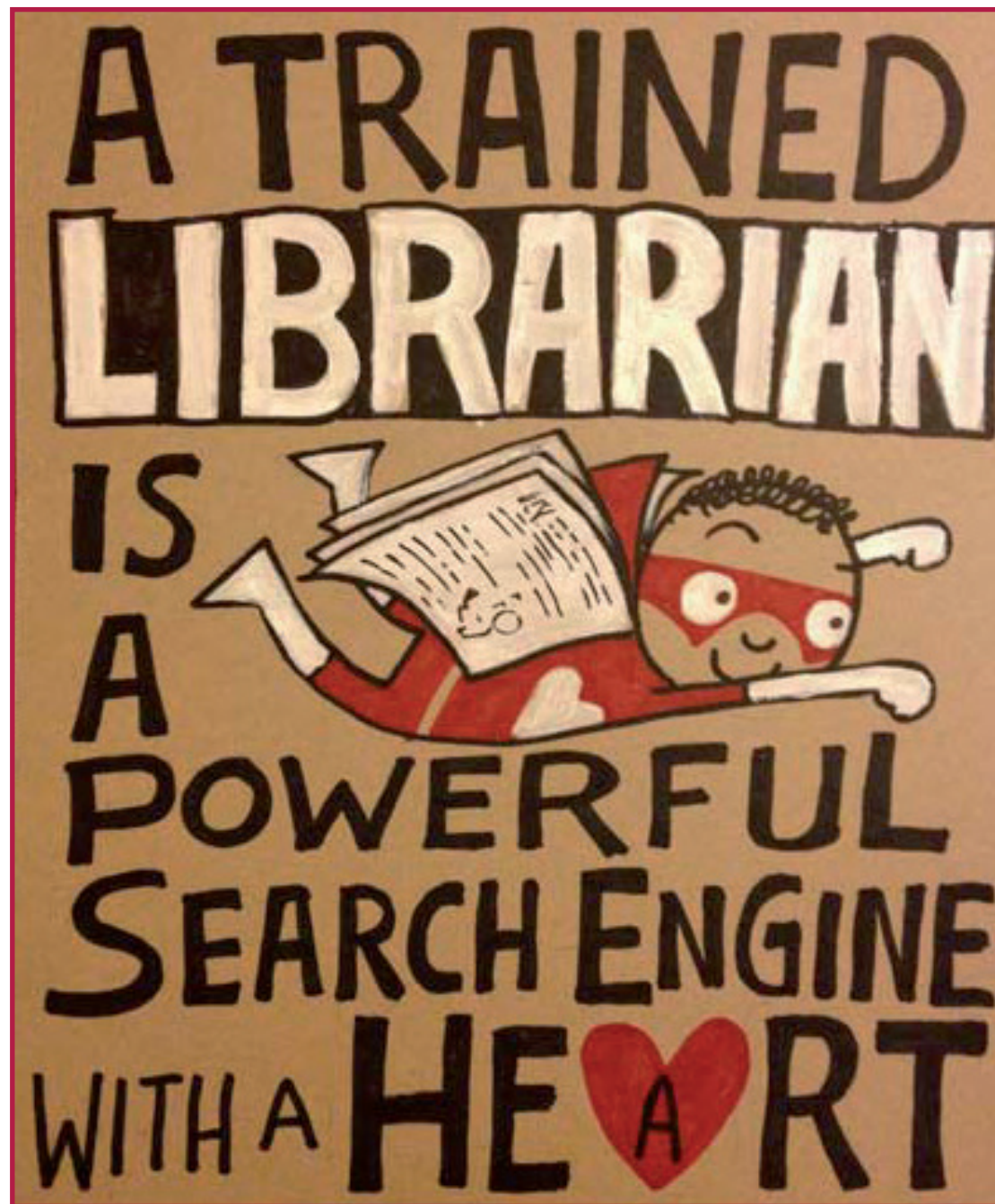

de popnummers, hoe leuk, mooi of boeiend ook, op den duur raak ik er op uitgekeken, vind ik het saai worden. Voor mij is het vooral leuke en nuttige achtergrondmuziek tijdens huishoudelijke

klussen. Dus, ervan uitgaande dat ik erg lang op het eiland zal blijven en het met dezelfde cd's moet blijven doen, heb ik voor cd's gekozen die ik al lange tijd erg mooi vind.

Eén popmuziek-cd gaat er mee. Ik twijfel alleen nog tussen de Beatles en **Boudewijn de Groot**. Het maakt me niet eens zo veel uit welke, als er maar veel nummers op staan. Leuke meelèrmuziek voor als ik kokosnoten moet uithollen of met de plumeau van palmbladeren mijn houten hutje afstof.

Colofon Nieuwsbrief

NVMB
Nederlandse Vereniging van
Muziekbibliotheken,
Muziekarchieven en
Muziekdocumentatiecentra

jaargang 19, nummer 3,
oktober 2015
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per
e-mail naar Ria Warmerdam:
warmerdam@nbdbiblion.nl

Redactie
Ria Warmerdam
(NBD Biblion, Zoetermeer)

Logo: Willem Warmerdam

Webmaster
Eric van Balkum

nvmb website: www.nvmb.nl

Collectie

Copyright

Informatie

Innovatie

Netwerk